

Şeyh İbrahim Tennuri

– Mustafa IŞIK · 07 Eylül 2020

Bu şehrin hafıza kayıtları'ndan biri de, Tennûrî ailesidir. Haziranın ilk haftasında, Melikgazi Belediyesi tarafından, adına etkinlikler düzenlenmiştir.

İbrahim Tennûrî halk ağzıyla “Şih Cami” denilen cami bitişiğindeki Türbesindedir. Bugün, bulunduğu cadde ve sokak da aynı adla anılmaktadır.

Babası Sivaslı Sarraf-zadelerden Hüseyin Efendi, anası Amasyalıdır. Doğum tarihi bilinmemekle birlikte doğum yeri Amasya ve Sivas denilmektedir.. İlköğrenimini Sivasta yapmış; sonrasını Konya'da, Sarı Yakub Efendi'den tamamlamıştır.

Hocasının ölümü üzerine 1438 tarihinde “Âlimler Merkezi Kayseri”ye gelmiş, gördüğü ilgi üzerine Kayseri'ye yerleşmiştir. Öncelikle Hunat Medresesi'ne müderris tayin edilmiştir. Bir süre sonra Vakfiye'de ders veren hocaların Hanefî mezhebinde olması gerektiği ortaya çıkmış; Şafî mezhebinde olan İbrahim Efendi'nin görevi bırakması gerekmiştir.

Mezhebini değiştirip müderrislikte kalma teklifini “değmez” diyerek kabul etmemiştir. Köşesine çekilerek manevi ilimlerle meşgul olmaya başlamıştır.

Devir Fatih Sultan Mehmed dönemidir. Akşemseddin'in şöhreti Kayseri'ye erişmiştir. Fatih'in hocası Akşemseddin tasavvufta Hacı Bayram Veli'nin (ö.1429) yolundadır; tarikatına da “Bayramiyye” denilmektedir. İbrahim Efendi, Akşemseddin'in Beypazarı'nda olduğu haberi üzerine oraya gitmiş; varınca şeyhin Göynük'e geçtiğini öğrenmiştir. “Gönül hastalığı” şikâyetiyle şeyhe bağlanmıştır. Şeyhi Akşemseddin'in diploma vermesinden sonra Kayseri'ye dönmüş; ölene kadar müridlerinin eğitim/ öğretileriyle ilgilenmiştir.

“Tennûrî” adını alışı nasıl olmuştur?

“Tennûr” Farsça bir kelime olup tandır anlamındadır. Şeyhi Akşemseddin gibi, manevi ilim yani dua yanında maddi ilim yani tıbbi tedavi olarak tandırda terleme yöntemini kullandığı için “Tennûrî” denilmiştir.

Oğlu Lutfullah Efendi'den aktarıldığına göre, Kayseri'ye dönüşünde kabızlığa yakalanan Şeyh İbrahim çaresini bulamaz. Şeyhi Akşemseddin'e danışmak ister. Ancak bu yıllar, Karamanoğullarıyla kargaşa dönemidir. Yolculuk sırasında gördüğü bir rüyayı yorumlayarak tandırda terleme yöntemini uygular; iyi olur. Şeyhi Akşemseddin'in (ö.1459) huzuruna vardığında olanları anlatınca “dervişlerini de bu metodu uygulaması” onayını verir. Bu yüzden kendisine “Tennûrî” denilir.

İbrahim Tennûrî, 1482 tarihinde, güz mevsiminin bir perşembe gecesinde, vefat etmiştir.

Kayseri'de verdiği hizmetlerden dolayı Fatih Sultan Mehmed bir fermanla İbrahim Tennûrî ailesini, nesli de diğer padişahlar tarafından onaylanmak suretiyle vergiden muaf tutulmuşlardır. Babası vergi tahsildarı olan Ragıp Bey (ö.1950), 1910 yılında bile İbrahim Tennûrî torunlarından vergi alınmadığını yazar.

Hisarcık-Fatih Parkı'nda bulunan Osmanlı'nın sembolü “Ulu Çınar” onun hatırası olarak anılmakta olup koruma altındadır. Kasabada İbrahim Tennûrî Mahallesi ve Sokağı bulunmaktadır.

Vakfın mirasçısı olmak üzere açılmış davalar olması, biyolojik olarak O'nun soyundan gelenlerin hâlâ bulduklarını gösterir.

“Lutfun da hoş kahrın da hoş” diye yinelenen ilahisinin sözleri Tennûrî'nin kulluk felsefesini ortaya koyar.

Eserlerinin Türkçe yazılmış olması ayrıca çok önemlidir.

Günümüzde Şih adıyla anılan Tennûrî, Bursalı'nın dediği gibi, Osmanlı'nın büyük şeyhlerindedir. Camisi, türbesi, çeşmesi, sokağıyla hâlâ yaşamakta; “Kayseri'nin hafızası” olmayı sürdürmektedir.